

Millenniumdoelstelling 7 en Noord-Kivu, DRC Congo

door Achille Biffumbu, secretaris van REHA, 13 maart 2009

Een van de meest fundamentele problemen voor de bevolking van de Democratische Republiek Congo is de toegang tot drinkwater: naar schatting heeft slechts 45 % van de inwoners veilig drinkwater in de nabijheid. In bepaalde plattelandszones is dit in extreme gevallen slechts 3%. Het gebruik van verontreinigd water verklaart de duizenden ziektegevallen, met vaak de dood tot gevolg.

Op het platteland in Noord-Kivu is de situatie in de interventiezones rond de schaarse gezondheidscentra minstens even slecht. Dit deel van het land werd uitzonderlijk zwaar getroffen door etnische conflicten : zowel door de aanwezigheid van de Rwandese vluchtelingen van 1994 en gewapende militieën, als van gewapende opstandige militieën uit de DRC zelf. Een groot deel van de bevolking is veel kwetsbaarder dan vroeger ten gevolge van het noodgedwongen vluchten voor het geweld.

Nochtans werden vanaf de jaren '80 in de bergen en heuvels van Kivu duizenden waterbronnen gecapteerd en zowat honderd waterleidingsystemen aangelegd, door de acties van internationale organisaties zoals UNICEF, USAID en PEACECorps, de Europese Unie, Mondo Giusto (Italië), OXFAM GB, CARITAS, en lokale NGO's zoals CODECO, GEAD, FACAR. Deze basisinfrastructuur werd aangelegd in samenwerking met de plaatselijke bevolking.

De noden zijn groot...

Door de gevolgen van oorlog en vernieling in vele dorpen, zijn vandaag de noden op het gebied van water en sanitatie enorm. Des te meer omdat het beheer van de infrastructuur een blijvend en reëel probleem vormt, en de oplossingen hiervoor niet duurzaam zijn gebleken.

Als de uitvoering van (soms) dure projecten de problemen van drinkwatervoorziening in bepaalde dorpen op korte termijn schein opgelost te hebben, is het bijzonder verontrustend te moeten vaststellen dat na de vaak korte projecttermijnen het beheer van de installaties problematisch wordt. De sensibiliseringsacties die tot doel hadden de dorpscomités te vormen voor het beheer en het onderhoud, bleken meestal onvoldoende onderbouwd en dus ondoeltreffend. Dit is typisch voor noodhulp: pleister op de wonde, maar weinig structurele veranderingen. De specifieke problemen zijn dan ook talrijk en vele zijn te wijten aan de vernielende oorlog, terwijl ook andere problemen zouden kunnen vermeden worden, door een betere aanpak:

- ✓ het lekken of wegstromen van water omdat de kranen defect of verdwenen zijn;

- ✓ het gebrek aan samenwerking, overleg en coördinatie tussen de betrokken diensten uit de watersector (Gezondheidsdiensten, Staatsdienst voor Water, internationale en lokale NGO's, plaatselijke autoriteiten,...): "Iedereen werkt op een geïsoleerde wijze en er is zelfs sprake van onenigheid tussen hen, een soort concurrentie voor dezelfde begunstigden";
- ✓ het gebrek aan opleiding en motivatie bij de leden van de watercomités en de loodgieters, voor zover deze nog leven of niet gevlucht zijn;
- ✓ het onvoldoende betrekken van vrouwen bij het beheer van de projecten;
- ✓ het gebrek aan strategieën voor de leefbaarheid en financiële autonomie van de drinkwatercomités;
- ✓ het niet-transparant beheer van de bij de bevolking ingezamelde fondsen voor onderhoud;
- ✓ het feit dat bepaalde begunstigde bevolkingsgroepen blijven geloven dat het aan de donoren of de uitvoerders van de projecten is om te blijven instaan voor de herstellingen en het onderhoud van de waterinfrastructuur, ...

Dit verklaart de talloze aanvragen voor nieuwe middelen en steun, die nodig zijn, maar die efficiënter zouden kunnen worden aangewend.

REHA, netwerk voor water, hygiëne en sanitatie

REHA, het netwerk voor Water, Hygiëne en Sanitatie van Noord-Kivu, gesteund door PROTOS België, werkt aan verschillende factoren om deze problemen op te lossen. REHA zoekt nieuwe strategieën om tot duurzame en door de bevolking gedragen en beheerde oplossingen te komen, gekaderd in een benadering van IWB (Integraal WaterBeheer).

De REHA-promotoren zijn erin geslaagd alle - enige overdrijving is mogelijk - instellingen, plaatselijke en internationale organisaties die in de regio rond water en sanitatie werken, rond de tafel te brengen en initiatieven op touw te zetten of strategieën te ontwikkelen om:

- ✓ de bovenstaande knelpunten weg te nemen en alternatieven te ontwikkelen voor projecten van drinkwatervoorziening in de plattelandzones;
- ✓ gecoördineerde strategieën te ontwikkelen om de gespannen toestand op te heffen door van meet af aan de burgers te betrekken bij nieuwe waterprojecten;
- ✓ een door de bevolking gedeeld inzicht te kweken, dat rekening houdend met de bijzondere context van voorbije crisissen en conflicten in Noord-Kivu, water veeleer ziet als een werktuig voor vredesopbouw, van verzoening en eensgezindheid tussen de verschillende bevolkingsgroepen;
- ✓ basis- en rurale gemeenschappen te emanciperen opdat zij - over etnische verschillen heen - zelf oplossingen vinden om de waterprojecten op te volgen en blijvend te onderhouden.

De "Réseau d'Eau, Hygiène et Assainissement au Nord-Kivu" (REHA) werd opgericht in 2007 en bestaat uit de lokale en internationale organisaties CODECO, PAL, ETN, FACAR,

BEHCOGEN, GEAD, UPADERI, CADRE, GAIDER, CARITAS, CEPROSSAN, CECA, ATGL, AMI-Kivu en ATHR. Zij werken alle rond water, hygiëne en sanitatie. Het netwerk werd opgericht naar analogie met PEHA, een netwerk voor Zuid-Kivu met standplaats in Bukavu, dat, tevens met ondersteuning van PROTOS en het Nederlandse ICCO, succesvol werkt sinds 2002. De Leuvense NGO ATOL geeft ondersteuning aan de 2 netwerken op het gebied van kennisontwikkeling en het creëren van een lerende organisatie.

Reha.asblg@gmail.com